

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้พื้นที่แบบสวนสาธารณะตะวันตกในประเทศไทยยุคแรกจากมุมมองประวัติศาสตร์: กรณีศึกษาสวนสราญรมย์ กรุงเทพมหานคร เป็นงานวิจัยเชิงวิพากษ์ที่ทำการศึกษาสวนสราญรมย์ กรุงเทพมหานคร ในฐานะที่เป็นตัวอย่างสำคัญของการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จากสวนในวังไปสู่การเป็นพื้นที่สาธารณะ โดยที่การเปลี่ยนแปลงในลักษณะดังกล่าวนั้น ได้เกิดขึ้นก่อนในประเทศตะวันตก อันเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดเรื่องสวนสาธารณะ

จากเหตุข้างต้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงได้ทำการค้นคว้า วิเคราะห์ และวิพากษ์ ประวัติศาสตร์ของพื้นที่สวนสราญ - รมย์ โดยอาศัยวิธีการศึกษาทางประวัติศาสตร์ และวิเคราะห์วิพากษ์ภายใต้กรอบแนวคิดทางประวัติศาสตร์และ สังคมศาสตร์ โดยมีเป้าหมายของงานวิจัย คือ เพื่อหาคำตอบว่าแนวคิดและลักษณะการใช้งานของสวนสาธารณะแบบ ตะวันตกได้เข้ามาสู่ประเทศไทยซึ่งไม่ได้เป็นประเทศอาณานิคมได้อย่างไร ทั้งนี้ สารของงานวิจัยได้บ่งชี้ว่า: 1) สวน สราญรมย์ถูกใช้เป็นที่เพื่อการแสดงออกถึงความเป็นสังคมสมัยใหม่ของชนชั้นนำ และ 2) การใช้พื้นที่สวนสราญ - รมย์มีเงื่อนไขของอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยที่การเปิดพื้นที่ให้สาธารณชนเข้าใช้นั้น เป็นผลสืบเนื่องจากการ ลอกเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตก เพื่อแสดงออกถึงความทันสมัยของชนชั้นนำ มิใช่เกิดจากการพยายามสร้างความ เท่าเทียมทางสังคม หรือเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นแต่อย่างใด

Abstract

The opening of regal parks for public use in the West has usually been perceived as a part of a growing idea of the park as public venue. In Siam and Thailand, Saranrom Garden is one of the most obvious examples to demonstrate the aforementioned change in land uses. It was transformed from the monarchy's recreational ground to a seat of state agency and eventually to a public space.

This research entitled "A Historical Study of the Early Uses of Public Park in Thailand: A Case Study of Saranrom Garden, Bangkok" investigated on the history of Saranrom Garden by employing the historical research method and its analysis was founded on the knowledge drawn from the fields of history and social science. The research aimed to reveal how the concept and practice of public parks came into existence in a non-Western culture without a direct colonization from the West. Through the analytical and critical readings on the development and utilization of Saranrom Garden, this research argues that Saranrom Garden: 1) was employed by the ruling elites as an instrument to represent a modern society; and 2) functioned in terms of a hegemonic discourse, whose accessibility to the public resulted from an imitation of Western practice to display the "civilized" identity of the elites rather than from a genuine concern to produce a social "release valve."